

Erihoolekanne 2019.aastal

Helen Tähtvere

erihoolekande valdkonna juht

Erihoolekandeteenuse vajaduse hindamine

Sotsiaalhoolekande seaduse muudatus, mille kohaselt SKA juhtumikorraldaja hindab inimese erihoolekandeteenuse vajadust

Muudatuse eesmärgid:

- Muuta erihoolekandeteenusteni jõudmise teekond lühemaks ja selgemaks nii psüühikahäirega inimestele, nende lähedastele kui ka teenuse osutajatele.
- Tagada abivajavatele inimestele nende tegelikule toetusvajadusele vastav abi. Ennetades sellega inimese toimetuleku ja elukvaliteedi halvenemist ning vähendades inimesele endale ja ühiskonnale tulenevaid kahjulikke tagajärgi.
- Vähendada psühhiaatrite ravivastuvõttude kulu sisuliselt sotsiaalteenuste õigustatuseks vajalike dokumentide täitmisele.
- Vähendada rehabilitatsiooniplaanide koostamise kulu sisuliselt ühe sotsiaalteenuse formaalse kriteeriumi täitmiseks.

Abivajaduse hindamine

Eesmärk:

- ✓ selgitada välja, millistes eluvaldkondades ja millisel määral inimene toetust ja/või abi vajab selleks, et säilitada või parendada inimese elukvaliteeti ning tagada tema võimalikult võrdne toimetulek ja osalemine ühiskonnas.

7 eluvaldkonna põhine hindamisvahend:

- 1) sotsiaalsed suhted,
- 2) vaimne heaolu
- 3) füüsiline heaolu
- 4) hõivatus
- 5) vaba aeg ja huvitegevus
- 6) elukeskkond
- 7) igapäevatoimingud

Selgub, millises eluvaldkonnas on inimesel abi ja toetust vaja.

Vanaduspensioniealised ööpäevaringse erihoidusteenuse kasutajad (erihoidukandeesutuste reorganiseerimine 2006)

2006. aastal koostatud „Riiklike erihoidukandeesutuste ja –teenuste reorganiseerimise kavas“ on kokkulepe: kõik inimesed, kes on enne 2001. aastat viibinud hooldekodudes teenusel ja on kelle elukohaks on rahvastikuregistris hooldekodu, jäävad teenusele kuni elu lõpuni.

SKA andmetel on ca 45% pensioniealiste inimeste, kes viibivad ööpäevaringsel teenusel, toimetulekut võimalik tagada üldhoidusteenusel.

Enne 2001. aastat on RR-s hooldekodu elukohaks 261 tänaseks vanaduspensioniealisel inimesel, kellest ca 120 vajavad toimetuleku säilitamiseks üldhoidusteenust.

Üldhooldusteenuse rahastamine

- ✓ SKA katab üldhooldusteenuse kulud
- ✓ Inimene ise tasub toitlustuse ja majutuse, kätte jääb 15% sissetulekutest
- ✓ Kui kätte jääb vähem kui 15%, hüvitab puudujääva osa SKA
- ✓ SKA peadirektori käskkirjaga üldhooldusteenuse rahastamise tingimused ja määr
- ✓ SKA arveldab kohalike omavalitsustega
- ✓ Arvete esitamine kord kvartalis

Igapäevaelu toetamise päeva- ja nädalahoiuteenus

- ✓ Loodud uus igapäevaelu toetamise teenuse diferentseeritud rahastamine
- ✓ Teenus suures mahus hooldust, järelevalvet ja kõrvalabi vajavatele raske, sügava või täpsustamata intellektihäirega (vaimsealaarenguga) täisealistele
- ✓ Teenuse eesmärk: inimene saab talle vajalikku teenust oma elukoha vahetus lähetuses, jätkates samas elamist kodus. Väheneb lähedaste hoolduskoormus, võimalik toetada nende töötamist ja ühiskonnaelus osalemist
- ✓ Teenusele suunamine 1 aastaks

Pikaajaline kaitstud töö teenus

- ✓ **Inimestele**, kellel on nägemis- või liitpuue, püsiv ajukahjustus või psüühikahäire ja kes oma erivajaduse tõttu ei ole võimelised töötama tavalistes töötingimustes avatud tööturul.
- ✓ **Eesmärk** on puuduva töövõimega inimest arendada nii, et ta oleks võimeline tegema lihtsamaid tööülesandeid kaitstud keskkonnas ja sobivas töötempo.

Teenuseosutaja tagab inimesele võimaluse:

- omandada tööalaseid oskusi ja kujundada tööharjumust
- teha jõukohast tööd talle sobivas töötempo
- töötada inimese vajadusi arvestavas kohandatud töökeskkonnas

Hinnatakse inimese tööoskuste arengut ja võimete kasvades leitakse töö avatud tööturul.

- ✓ Teenuseosutajad leitakse igasse maakonda riigihankega. Uus riigihange on Riigihangete registris viitenumbriga 201532. Pakkumuste esitamise tähtajaga 14. november 2018 kell 14.00.

Erihoolekande isikukeskne teenusmudel (I)

Eesmärk testida uut vajaduspõhist abi osutamise süsteemi, kus psüühika- ja intellektihäirega inimestele ning nende lähedastele korraldab abi kohalik omavalitsus.

Erinevus võrreldes olemasoleva erihoolekande teenuste süsteemiga:

- ✓ Erihoolekande- ja rehabilitatsiooniteenuste tegevuste osutamise vajaduse saavad otsustada ja korraldada KOV ise
- ✓ Tegevusi planeeritakse inimese terviklikest vajadustest lähtuvalt
- ✓ Sekkuda saab õigeaegselt ja kiirelt (puuduvad teenuse järjekorrad)
- ✓ Abimeetmete korraldus ja rahastus on terviklik, ühes kohas ja inimesele lähedal

Erihoolekande isikukeskne teenusmudel (II)

Esimene pilootprojekt mai 2017 kuni mai 2018

Pilootprojekti järgselt:

- Teenusmudeli sobivuse kohta mõjuanalüüsi koostamine
- KOV vastutusega teenusmudeli rakendamist takistavate põhjuste kaardistamine ja mudeli täiendamine
- Ülevaate koostamine komponendipõhise teenuste paketi osutamise seotud kuludest
- Isiklike eelarvete kujunemise ja kasutatud ressursside analüüsimine
- Esmase toetusvajaduse hindamise instrumendi sobivuse analüüsimine

Käesolevalt uue ja suuremas mahus pilootprojekti ette valmistamine

Erihoolekande isikukeskne teenusmudel (III)

Positiivne tagasiside eelmisest projektist:

- Abi osutatakse tegevuste põhiselt mitte teenustena
- Inimesele lähenetakse vajaduspõhiselt
- Koheselt saab toetust pakkuda ka lähedastele
- Abimeetmete pakkumine on kompaktne – rehabilitatsiooni ja erihoolekande teenuse tegevused ei kattunud.
- Üks hindamine, üks tegevusplaan - üks terviklik abimeetmete korraldus ja vastutaja

Uus projekt toob endaga kaasa olulised muudatused:

- Parendame teenusmudelit ja selle rakendamise korraldamist saadud tagasiside põhjal.
- Projekti on osalema planeeritud kokku 500 inimest
- Uue projekti kestus – 2 aastat
- KOVidesse lisaks juhtumikorraldaja töökoht

KOV nõustamisüksuse eesmärk ja tegevused

Eesmärk on suurendada riigipoolset tuge kohalikele omavalitsustele

Nõustamistegevused:

- Strateegiline (sotsiaalvaldkonna planeerimine KOV-s)
- Rakenduslik (sotsiaaltöötajate võimestamine)
- Juhtumipõhine (konkreetne abi raskete lugude korral)

Abistavad tegevused:

- Praktika arendamine (lahendusviisid, parim praktika)
- Poliitika kujundamine (kaardistamine, analüüs, ettepanekud)
- Info jagamine (infovahetus, kampaaniad)

Aitäh!

Helen Tähtvere

helen.tahtvere@sotsiaalkindlustusamet.ee

Tel 5300 2295

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET